

Høringsvar fra CP-foreningen

NOU 2023: 13 På høy tid. Realisering av funksjonshindredes rettigheter.

INNLEDNINGSVIS

CP-foreningen støtter veldig mye av situasjonsbeskrivelsene og forslagene til tiltak i denne meldingen. Vi vil derfor, i dette høringssvaret, begrense oss til å nevne de sakene og områdene i utredningen, som vi er mest opptatt av.

Innledningsvis vil vi understreke at vi stiller oss bak høringsuttalelsene til Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO) og Unge Funksjonshemmede. Vi støtter også opp om deres forslag om at oppfølgingen av denne utredningen bør resultere i en stortingsmelding om likestilling av funksjonshemmede og kronisk syke. Vi er også enige i at denne stortingsmeldingen bør ha et bredere perspektiv, og at helse som tema blir inkludert.

Rettighetsperspektiv vs. helseperspektiv (og begrepsbruk)

Utvalget tar utgangspunkt i CRPD og CRPD sin kritikk av norske forhold, og framhever behovet for et paradigmeskifte i både holdninger og styresett. De mener det er på tide å gå fra et helseparadigme til et rettighetsparadigme, og i større grad se på funksjonshindrede som likestilte borgere framfor brukere/pasienter.

CP-foreningen er i stor grad enige i denne tilnærmingen, men i likhet med FFO og Unge Funksjonshemmede, savner vi likevel et større fokus på helse i denne meldingen. Retten til god helse, bedre oppfølging og tilgang til behandling er svært viktig for våre medlemmer og deres mulighet til å leve likestilte liv. I likhet med FFO mener vi at helseutfordringer kan være årsak til funksjonsnedsettelse og til at mange møter hindringer i samfunnet. Så derfor vil vi «advare» mot å sette opp et «motsetningsforhold» mellom disse perspektivene, slik vi eksempelvis erfarte i debatten rundt BPA-utvalgets utredning. Der vi opplevde vi at det ble en diskusjon rundt helsetjenester innad i ordningen, og der mange, særlig småbarnsfamilier med alvorlige syke barn, ble bekymret om de ville miste den medisinske og helsemessige oppfølgingen ved å gå over til ny BPA-ordning under et annet lovverk.

I forbindelse med rettighetsperspektivet, foreslår utvalget at begrepene «*med funksjonsnedsettelse*» eller «*ned satt funksjonsevne*» endres til «*funksjonshindret*». CP-foreningen er ikke nødvendigvis uenig i begrunnelsen som utvalget gir, men synes likevel dette er noe komplisert. Vi er heller ikke sikre på om det nye foreslåtte begrepet er treffende nok. Uansett er det viktige for oss å få på plass viktige samfunnsendringer for personer med funksjonsnedsettelser, framfor å endre begrepsbruk.

KAP 4 KJERNEPROBLEMSTILLINGER FOR FUNKSJONSHINDREDES RETTIGHETER

Utvalget trekker fram noen overordnede saker og kjerneproblemstillinger, som har stor betydning for realisering av funksjonshindredes rettigheter og som er svært viktige for å oppnå økt likestilling og samfunnsmessig deltagelse. Vi er enige i mye av situasjonsbeskrivelsene, samt tiltakene som løftes fram.

Her har vi valgt å trekke fram tre overordnede saker som vi er svært opptatt av: **CRPD, BPA og Universell tilgjengelighet.**

CRPD

Vi støtter følgende tiltak:

- *CRPD inkorporeres i menneskerettighetsloven, og at alt lovverk (inkludert rundskriv og veiledere) som blir berørt ved en inkorporering, blir gjennomgått, oppdatert og harmonisert.*
- *Tilleggsprotokollen til CRPD blir ratifisert.*
- *Begreper og språk innenfor funksjonshindringsfeltet blir utviklet i tråd med intensjonen i CRPD.*
- *Alle relevante forvaltningsnivå får økt kunnskap om, og opplæring i, CRPD.*
- *Alle veiledere og rundskriv for tildeling av velferdstjenester blir oppdatert i tråd med CRPD, slik at kommunenes skjønnsmargin begrenses.*
- *Funksjonshindredes representanter og organisasjoner blir rådført i alt arbeid med å utvikle og gjennomføre lovgivning og politikk på alle nivå for funksjonshindrede, i tråd med CRPD.*

Kommentar:

CP-foreningen er opptatt av at CRPD skal inkorporeres i norsk menneskerettighetslov. Dette er en sak vi har jobbet for lenge, og vi er glade for at flertallet av juristene fra ekspertutvalget den 15. januar, også foreslo dette. Derfor har vi forventninger til at regjeringen raskt mulig får saken til Stortinget, slik at vi kan komme konkret i gang med dette lovarbeidet.

Vi også svært opptatt av det parallelt settes i gang et målrettet arbeid for at kommuner og andre forvaltningsnivåer følger opp CRPD i praksis.

BPA/helhetlig assistanseordning

Utvalget har foreslått et overordnet tiltak knyttet til BPA:

- *Det blir utviklet en forbedret, utvidet og helhetlig assistansetjeneste med BPA som utgangspunkt. Ansvar for tjenesten må overføres fra kommunene til staten for å sikre at tjenesten blir et reelt likestillingsverktøy av samme kvalitet over hele landet. Denne tjenesten må kunne anvendes på alle arenaer, i alle livsfaser*

Kommentar:

I likhet med Unge funksjonshemmede mener vi at dette punktet er litt for generelt. CP-foreningen er svært opptatt av å styrke dagens BPA-ordning og her er våre

viktigste punkter/krav for å forbedre dagens BPA-ordning:

- * Overføring av ansvaret og finansering av BPA-ordningen må overføres fra kommunene til staten. Slik det er i dag, er det alt for store kommunale forskjeller når det gjelder praktiseringen av ordningen, og den er for sårbar med tanke på ulike kommuneøkonomier. Vi mener også det må bli lettere å flytte til en ny kommune og kunne få med vedtaket sitt.
- * Det må vurderes å forankre BPA-ordningen i en egen lov, og at den trekkes ut av helse- og omsorgstjenesteloven. Vi vil likevel understreke viktigheten av at den enkeltes rett til medisin- og helsehjelp, fortsatt må ivaretas i ny lov.
- * Regelverket for BPA må utvides for å sikre at barn, ungdom og unge voksne med assistansebehov får innvilget BPA for å kunne delta på de samfunnsarenaer en selv ønsker. Det er først da vi kan oppnå at BPA-ordningen blir et reelt likestillingsverktøy.
- * Alders- og timegrensen for BPA må fjernes slik at BPA innvilges på bakgrunn av retten til likestilling og samfunnsmessig deltakelse.
- * BPA må kunne innvilges til elever i grunnskolen, videregående opplæring og ved høyere utdanning, herunder ved utveksling og studier ved utenlandske studiesteder. Å styrke BPA-ordningen er et svært viktig tiltak til å få flere med funksjonsnedsettelse til å fullføre skole og få flere i arbeid.
- * Det må bli enklere for utviklingshemmede og andre som bor i omsorgsboliger/samløst boenheter å få BPA. Retten til BPA må være uavhengig boform og hvordan boligen er organisert. Det må være lettere å få hjelp og støtte til individuelle fritidstiltak og få mulighet til å reise på ferie.
- * Det må bli enklere for barnefamilier å få BPA som et avlastningstiltak. Det er viktig at familier får den avlastningen som de mener selv er mest hensiktsmessig og ikke det tilbudet som passer best for kommunen å tilby.
- * BPA-ordningen må sikre muligheten til å få assistert ledelse. Vi erfarer at mange trenger hjelp til å administrere ordningen, også pårørende som kan oppleve stor arbeidsmengde ved å være arbeidsleder.

Universell utformet samfunn

Vi støtter følgende tiltak:

- *Arbeidet med et universelt utformet samfunn, med lik tilgang til teknologi, informasjon, fysiske omgivelser, varer og tjenester, blir prioritert. Regjeringen må derfor legge frem en ny forpliktende handlingsplan med klare tidsfrister for å komme i mål.*
- *Det må utredes om tolkningen av uforholdsmessig byrde i lovgivningen angående universell utforming er i tråd med lovgivers intensjon.*

Kommentar:

Vi støtter oss til FFO sine kommentarer og mener dagens lovverk må styrkes med juridiske bindende forskrifter med tidsfrister for gjennomføring av universell utforming av hele samfunnet. Arbeidet til nå har vært for preget av uforpliktende handlingsplaner og det er på tide å være mer konkrete.

KAP 7 FAMILIER SOM HAR FUNKSJONSHINDREDE BARN

Barnekoordinatorordningen

Vi støtter følgende tiltak:

- *Det sikres tilstrekkelig øremerket finansiering til barnekoordinatorstillingene.*
- *Det sørges for at barnekoordinatorene som skal følge opp familier med ulike minoritetsbakgrunner har tilstrekkelig flerkulturell kompetanse for oppgaven.*
- *Det sikres at barnekoordinatorene får anledning til å være koordinator for hele familien.*
- *Det sikres at barnekoordinatorfunksjonen følges opp og forbedres i tråd med evalueringen som skal gjøres av denne.*
- *Det stilles krav om kompetanse til koordinatører og tjenesteytere.*
- *Barneombudet særskilt følger med på hvordan den nye barnekoordinatorrollen påvirker funksjonshindreded barns oppvekstvilkår.*
- *Statsforvalterne må overvåke nøye hvordan den nye barnekoordinatorrollen fungerer.*

Kommentar

CP-foreningen er opptatt av å få iverksatt en fungerende barnekoordinatorordning i kommunene. Fortsatt bruker familier med barn med funksjonsnedsettelse og sammensatte behov, unødvendig tid og krefter til å orientere seg i systemet og koordinere tjenester. Det er svært viktig at disse familiene sikres en reell avlastning i hverdagen.

Derfor er vi svært enige i utvalgets forslag om at det må sikres en tilstrekkelig og øremerket finansiering. I forbindelse med høringene til Statsbudsjettet for 2024 foreslo CP-foreningen å øke bevilgningene til 160 millioner.

Vi foreslo også at det bør opprettes et nasjonalt kompetansesenter som kan veilede og støtte kommunene, og som kan sørge for et nettverk og opplæringsmateriell til barnekoordinatorene. Vi støttet også opp om å styrke rollen til statsforvalterne, slik at kan følge opp og overvåke ordningen.

Vi mener også det bør vurderes å øke aldersgrensen til 25 år. Vi opplever at mange av våre medlemmer trenger mer hjelp i overgangen til voksenlivet. Dessverre opplever mange å miste viktig oppfølging etter fylte 18 år, paradoksalt i en tid, der en trenger mer hjelp og ikke mindre.

Støtteordninger til pårørende

Utvalget fremmer følgende forslag:

- *Ordningene med økonomisk kompensasjon, særlig retten til pleiepenger, til foreldre som ikke kan delta i arbeidslivet på grunn av omsorgsoppgaver for egne barn, blir styrket.*

Kommentar:

CP-foreningen er enige med FFO i at dette punktet er litt uklart og lite drøftet i utredningen. Vi er enige at omsorgsstønad fungerer for dårlig som en ytelse i dag, mye fordi det er så store kommunale forskjeller. Vi mener derfor at omsorgsstønad må rettighetsfestes, og at det må innføres nasjonale retningslinjer for å sikre lik tilgang til ordningen.

Når det gjelder pleiepengeordningen, er vi fornøyde med endringene som ble gjort for noen år siden. Likevel støtter vi et nylig fremmet forslag på Stortinget. Der foreslås det at støtten forlenges, fra 30 dager til 3 måneder, dersom barnet dør og at fribeløpet økes til 0,4 G, noe som er tilsvarende for de som er 100 % uføre.

Vi støtter også FFO i at det er viktig å se på helheten i tjenestetilbudet og at forhøyet hjelpestønad er sentral ytelse for å kompensere for ekstra omsorgsarbeid for funksjonshemmede barn.

Offentlig støtte til likepersonsarbeid

Vi støtter følgende tiltak:

- *Det offentliges finansiering av likepersonsarbeid som drives blir styrket.*

Kommentar:

Vi vil anbefale å styrke ordningen «Tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner» med friske midler, som er vår driftstøtteordning. I denne ordningen ligger antall dager med likepersonsaktiviteter og antall likepersoner inne som et kriterier for å oppnå støtte

KAP 8 OPPVEKST, FRITID OG DELTAGELSE FOR FUNKSJONSHINDREDE BARN OG UNGE

BPA, assistanseordninger og ledsagerordninger

Utvalget har fremmet følgende tiltak:

- *Det blir utviklet en forbedret, utvidet og helhetlig assistansetjeneste med BPA som utgangspunkt. Ansvar for tjenesten må overføres fra kommunene til staten for å sikre at tjenesten blir et reelt likestillingsverktøy av samme kvalitet over hele landet. Denne tjenesten må kunne anvendes på alle arenaer, i alle livsfaser.*
- *Barn og unge som ikke er kandidater for BPA må få tilgang til andre assistanseformer for sin fritid, som for eksempel Fritid med bistand. Assistansen må gis i tilstrekkelig omfang.*

- *Det må sikres at alle barn og unge som trenger ledsager/assistanse for deltakelse i fritidsaktiviteter, får tilgang på det.*
- *Den kommunale ordningen med ledsagerbevis på arrangementer, attraksjoner og offentlig transport blir lovfestet og utvidet, uten aldersbegrensning.*

Kommentar:

Vi er svært opptatt av at dagens BPA-ordning må bli styrket og utvidet til å gjelde på alle arenaer, i alle livsfaser. En styrket BPA-ordning er et viktig tiltak for at flere kan oppleve å ha meningsfull fritid. Derfor er vi litt usikre på punktet «*Barn og unge som ikke er kandidater for BPA må få tilgang til andre assistanseformer for sin fritid, som for eksempel Fritid med bistand*». Vi lurte på om det unødvendig å legge opp til flere ordninger, og heller arbeide for å styrke og forbedre dagens BPA ordning. Vi mener blant annet at det er viktig å ta bort dagens timebegrensning, noe som vil åpne for at flere kan ta del i ordningen.

Når det gjelder viktigheten av BPA vil vise til våre utfyllende punkter under kapittel 5.

Økonomisk støtte til likepersonsarbeid/sommerleir

Utvalget fremmer følgende forslag:

- *Den økonomiske støtten til likepersonsarbeid for barn og unge blir styrket, og særlig sikrer finansiering av sommerleir.*

Kommentar:

Vi er enige i tiltaket, men vi vil i likhet med Unge Funksjonshemmede presisere at finansiering til likepersonsarbeid og til sommerleir gjøres i dag over ulike tilskuddsordninger. For å sikre en reell styrking av organisasjonenes arbeid er det nødvendig at styrkingen skjer gjennom en økt totalbevilgning i begge tilskuddsordningene. En omfordeling av eksisterende bevilgning vil ikke gi reell styrking av organisasjonenes arbeid.

KAP 9 GRUNNSKOLE OG VIDEREGÅENDE OPPLÆRING

Nærskole

Utvalget fremmer følgende forslag:

- *Nærskolen må sikres som et reelt førstevalg for alle elever og foresatte.*

Kommentar:

Det er svært viktig å arbeide for en inkluderende skole og at alle elever som ønsker det kan gå på nærskolen sin. Mangelfull universell utforming og mangel på individuell tilrettelegging må ikke være til hinder for at barn og unge med funksjonsnedsettelser kan gå på nærskolen. Likevel mener vi at viktig at også spesialskoler og spesialiserte tilbud opprettholdes. Vi erfarer at mange våre medlemmer er fornøyde med spesialiserte tilbud og opplever at barna opplever mer læring, mestring og utvikling på disse skolene, sammenlignet med nærskolen.

Universell utformet skole

Vi støtter følgende tiltak:

- *Fristen for en universelt utformet skole settes til 2030. Bufdirs veikart til universelt utformet nærskole skal ligge til grunn og ikke bare være en anbefaling til grunnskolen. Det skal ikke gis fritak fra denne plikten.*
- *Universell utforming av videregående skole må følges opp i Fullføringsreformen. Det må utvikles e veikart til universelt utformet videregående skole lik Bufdirs veikart til universelt utformet grunnskole, med tidsfrister.*
- *Alle læremidler må være tilgjengelige og i det formatet elever har behov for, og skal så langt det er mulig mottas samtidig med at alle andre elever får læremidler*

Kommentar:

Her vil understreke viktigheten av en universell utformet skole, der Bufdirs veikart til universell utformet nærskole bør ligge til grunn. Dette er omtalt som en målsetning i Hurdalsplattformen og det er på tide at regjeringen kommer i gang med arbeidet og at det bevilges penger til dette formålet over de neste statsbudsjettene.

Mer kunnskap om funksjonshindrede elever

Vi støtter følgende tiltak:

- *Det utarbeides en omforent og god måte å samle inn informasjon og statistikk om funksjonshindrede elever på som samtidig ivaretar hensynet til personvern. Det er som vist et stort behov for oppdaterte tall på antall funksjonshindrede elever som faller fra i overgangen mellom ungdomsskolen og i løpet av videregående opplæring.*

Kommentar:

Vi støtter regjeringens arbeid med å få flere til å fullføre videregående skole, jamfør tiltakene i fullføringsreformen. Men vi har over flere år, etterlyst konkrete tiltak overfor elever med funksjonsnedsettelse. Derfor støtter vi veldig opp om dette forslaget om å innhente mer informasjon om denne gruppa.

Mobbing og utenforskap

Vi støtter følgende tiltak:

- *Det må utarbeides og iverksettes obligatorisk opplæring for ansatte og elever i skoler for å forebygge mobbing, utenforskap og hatprat.*

Kommentar:

Vi støtter forslaget, men støtter Unge Funksjonshemmede at det er behov for å spesifikt nevne funksjonshemmede og kronisk syke, for å sikre at tiltakene treffer den tiltenkte målgruppen.

BPA og skole

Vi støtter følgende tiltak:

- *BPA-ordningen må styrkes. Utvalget har tidligere i utredningen foreslått en helhetlig endring av BPA-ordningen og BPA må tilbys uavhengig av skolenivå.*

Kommentar:

CP-foreningen er som tidligere nevnt, veldig enige i å styrke og utvide dagens BPA ordning, og vi mener det bør bli enklere å ha med egen BPA-assistent på skolen. I dag tildeles det ikke BPA normalt den tiden man er på skole. Vi tror en styrket BPA ordning og bruk av egne assistenter på skole, kan bidra til at flere barn og unge får en tryggere skolegang, oppnår mer læring og mestring. Dette igjen, kan bidra til flere fullfører videregående skole og at de kan bli sterkere rusta til å håndtere overgangen til voksenlivet.

ASK

Vi støtter følgende tiltak:

- *Retten til språkopplæring må sikres. Elever som bruker alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK) eller tegnspråk, og funksjonshindrede elever som har et annet morsmål enn norsk eller er tospråklige, må bli ivaretatt gjennom hele utdanningsløpet.*
- *Alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK) må inkluderes i språkloven på lik linje med tegnspråk.*

Kommentar:

Vi har mange medlemmer som benytter seg av alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK) og vi støtter veldig opp om at retten til språkopplæring må sikres. Elever som benytter seg av ASK må ivaretas gjennom hele skoleløpet og ASK må inkluderes i språkloven på lik linje med tegnspråk.

Spesialundervisning (individuell tilrettelagt opplæring)

Her deler vi mange av FFO sine betraktninger.

* I likhet med FFO er vi bekymret over framdriften for kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkludering som er satt i gang. Blant annet savner vi en større satsning på PPT og Statped.

* I likhet med FFO og flere andre organisasjoner er vi bekymret over endringer i ny opplæringslov og at det fortsatt er uklarhet rundt kompetansekrav for assistenter, jamfør unntaket som er formulert i § 11-9 tredje avsnitt.

Vi er også bekymret for manglende virkemidler hos Statsforvalter når det gjelder brudd på retten til spesialundervisning. Det er altfor mange skoler og kommuner som bryter opplæringsloven, uten at det får noen konsekvenser lovbrysterne, eller at skoletilbudet blir reelt forbedret for den enkelte elev.

KAP 10 HØYERE UTDANNING

Tilrettelegging/BPA ordning

Utvalget fremmer følgende forslag:

- *Det utredes en mulighet for tidligere opptak for studenter som har tilretteleggingsbehov, slik at tilretteleggingen er på plass til studiestart.*
- *Det må utredes en statlig BPA-ordning for studenter, etter mal fra funksjonsassistanseordningen.*

Kommentar:

Når det gjelder studenter, vil vi også vise til at vi støtter representantforslaget om reell tilgang på høyere utdanning for studenter med funksjonshindring som ble fremmet for Stortinget den 28. november og som er til behandling i Helse- og omsorgskomiteen nå. Det er svært viktig at personer med CP og lignende funksjonsnedsettelse og som trenger assistansebehov, kommer i gang ved studiestart, og får den nødvendige tilretteleggingen til å gjennomføre og slutføre studiene.

KAP 11 ARBEID, SYSSELSETTING OG KARRIEREMULIGHETER

Vi støtter veldig mange av tiltakene i dette kapittelet, så istedenfor å kommentere de enkelte tiltakene, så nevner vi de sakene vi er mest opptatt av.

Kombinere trygd og arbeid

Vi mener det er viktig å komme fram til hvordan man bedre kan kombinere trygd/arbeid/utdanning, slik at det blir enklere og mer lønnsomt å arbeide. Flexibiliteten til å veksle mellom uføretrygd og arbeid må videreføres og styrkes. Slik FFO viser til i sitt innspill, støtter vi forslaget om at det bør gjøres en helhetlig gjennomgang av dette temaet. FFO viser til flere konkrete forslag, blant annet mer bruk av varig lønnskudd.

Uføretrygd

Vi er enige i at kurantvedtaksordningen ikke skal kunne knyttes til særskilte diagnoser. Alle utviklingshemmede, med unntak av personer som åpenbart ikke har en arbeidsevne, har krav på og må få, en egnet individuell arbeidsevnevurdering.

Unge uføre

Vi vil også komme med en bemerkning omkring dagens ung ufør-ordning, selv om dette ikke er omtalt i meldingen. Slik regelverket er uformet, må en ha alvorlig grad av CP, for å få innvilget ordningen ung ufør, som vil gi høyere sats. De med mindre alvorlig grad får innvilget minstesats. Dette utgjør store økonomiske forskjeller, særlig når vi ser det over tid. Vi mener at regelverket bør endres og at vilkåret for å få den høyeste satsen ikke bør knyttes til om tilstanden er alvorlig eller ikke. Vi mener alle unge uføre bør være kvalifisert til en høyere ytelse, da alle er utredet i forkant og fått innvilget uføregrad. Vi mener det er unødvendig å

forskjellsbehandle. Dessuten er det ikke enkelt å se kompleksiteten ved det å ha lett grad av CP og mer usynlige funksjonsnedsettelse.

Arbeidsavklaringspenger

Vi støtter punktet om at det må være større fleksibilitet i bruken av arbeidsavklaringspenger, slik at ordningen kan benyttes også for lengre rehabiliterings-, habiliterings- og utdanningsløp, eller til arbeidsevne er avklart eller eventuelt uføretrygd er innvilget.

Vi er veldig glade for at karensåret i ordningen er fjernet, og at det dermed åpnes for ny rett til AAP for personer som ikke får forlenget perioden. Det er viktig at de med omfattende bistandsbehov og lange avklaringsløp opplever at de har økonomisk forutsigbarhet.

Funksjonsassistanse

Vi mener funksjonsassistanseordningen må utvides til å gjelde flere med funksjonshindringer, blant annet personer med kognitive utfordringer, og ikke bare fysiske utfordringer. Vi støtter også at ordningen gjøres tilgjengelig i midlertidige stillinger, praksisplasser, trainee-ordninger og praktikanter i arbeidstrening.

Vi støtter også FFO i at denne ordningen gjøres om til en lovfestet ordning i folketryktdloven og at den finansieres gjennom en overslagsbevilgning. Den bør også samordnes bedre med BPA-ordningen,

Utviklingshemmede

Vi støtter punktene om å få flere med utviklingshemming i arbeidslivet. Vi mener at Helt med-ordningen bør styrkes og gjøres til et nasjonalt tilbud, samt at VTA-plasser årlig økes med 1000 plasser i året inntil til behovet er dekt.

Vi støtter også punktet om at, i tilfeller der utviklingshemmede ikke har anledning til å få en jobb, via for eksempel VTA, bør kommunene få en lovpålagt plikt til å kunne gi et egnet dagtilbud.

IA-avtalen

Vi støtter punktet om at IA-avtalens gamle delmål 2 gjeninnføres. Vi mener dette må gjøres gjennom et firepartssamarbeid i arbeidslivet, der også funksjonshindredes organisasjoner er representert (gjennom FFO og SAFO).

KAP 12 BOLIG

Ny boligsosial lov/rett til bolig

Utvalget fremmer følgende forslag:

- *Ny boligsosial lov må revideres slik at den presiserer kommunens ansvar for å skaffe egnet bolig. Kommunen skal gi nødvendig og hensiktsmessig hjelp til å skaffe egnet og passende bolig til personer som ikke selv kan ivareta sine*

egne interesser på boligmarkedet. Kommunenes bistand skal bidra til å sikre en bolig i tråd med brukernes ønsker

Kommentar:

I likhet med FFO mener vi at det er hensiktsmessig å samle kommunenes boligsosiale ansvar i en lov og at kommunenes plikt til å gi bistand til vanskeligstilte bør knyttes til en individuell rett til bolig. En individuell rett til bolig må kobles til retten til å selv velge hvor og hvordan en vil bo, jamfør CRPD.

Et styrket lovverk og presisering av kommunenes plikter må gjøre det enklere for unge med CP og deres pårørende, å få hjelp og veiledning i kommunene til å kunne planlegge og gjennomføre flytting, og å etablere seg i egen bolig. Det må også bli enklere for eldre med CP å få hjelp og støtte i kommunene til å kunne planlegge alderdommen og gjennomføre flytting til en mer hensiktsmessig og tilgjengelig bolig. CP-foreningen ønsker også en diskusjon om en strengere regulering av husleie for kommunale boliger og omsorgsboliger. Kommunale husleier må i større grad sees i forhold til beboeres økonomiske situasjon, og ordninger som gjengs leie må avvikles.

Styrking av husbanken

Vi støtter følgende tiltak:

- *Husbanken må styrkes. Det bør komme nye vilkår for tilskudd og lån fra Husbanken. Tilskudd fra Husbanken må kunne gis i tilstrekkelig størrelsesorden slik at den enkelte kan kjøpe en tilgjengelig bolig herunder også ha mulighet til å ha et eget assistentrom om vedkommende har behov for det.*
- *Eierlinjen i boligmarkedet for funksjonshindrede må styrkes ved å utvikle nye modeller, som en tredje boligsektor, ved hjelp av Husbanken og andre seriøse aktører.*
- *Rammer for startlån må følge prisveksten.*

Kommentar:

Vi støtter opp tiltak som styrker Husbanken. Vi vil særlig styrke ordninger som Startlån, (gjeninnføring av) tilskudd til etablering og tilskudd til tilpasning av bolig. Vi er ikke fornøyd med endringene som ble gjort for noen år siden, som resulterte i at viktige tilskudd ikke lenger ble øremerkede over statsbudsjettet. Slik det er i dag ser vi at færre kommuner benytter tilskuddene, pga. dårlig kommuneøkonomi.

Bostøtte

Vi støtter følgende tiltak:

- *Bostøttegrensen må revideres årlig slik at uføretrygdede fremdeles har rett på bostøtte når trygden blir justert. Inntektsgrensene bør til enhver tid reguleres slik at de som er 100 prosent uføretrygd og får under 3,5 G i uføretrygd, kvalifiserer til bostøtte. Det burde også gis ekstra støtte ved behov for særlig tilgjengelig bolig som ofte koster mer.*

Kommentar:

CP-foreningen er medlem av Bostøttealliansen og vi er spente på oppfølgingen av ekspertgruppens rapport om «Bostøtten- opprydning og forankring» fra 2022. Det viktigste er å sikre varige regelendringer som sikrer at flere får tilgang på bostøtte. Bostøtten må også gjøre det mulig å få flere med funksjonshindringer til å eie egen bolig, ved at det blant annet er mulig å kombinere Startlån og bostøtte.

Bofelleskap/omsorgsboliger/samløkaliserte boliger

Vi støtter følgende tiltak:

- *Det bør innføres et makstak på fem samlokaliserte boliger. Kommunen skal ikke kunne samlokalisere tjenester, for eksempel ikke samlokalisere boliger med avlastning eller kommunale dagsenter.*

Kommentar:

I likhet med FFO og mange andre, mener vi institusjonslignende bofelleskap ikke må forekomme, og at det må settes et makstall for antall samlokaliserte boliger, med unntak for enkelte foreldreinitierte prosjekter. Det er viktig også at kommunene ikke samlokalisere tjenester, slik som boliger, avlastning og dagsentra.

Det er også viktig at kommunale tjenester skal følge personen og ikke boligen. Slik vi erfarer, er det altfor vanskelig i dag for personer bosatt i bofelleskap og omsorgsboliger, å få tilgang på BPA.

KAP 13 SAMFUNNSDELTAGELSE FOR FUNKSJONSHINDREDE VOKSNE

Aktivitetshjelpemidler for voksne

Vi støtter følgende tiltak:

- *AKT 26 (potten med aktivitetshjelpemidler) omgjøres til en overslagsbevilgning og inkluderes i NAVs ordinære hjelpemiddelsentral.*

Kommentar:

I likhet med veldig mange andre organisasjoner, har CP-foreningen i en årrekke, arbeidet for å styrke ordningen for aktivitetshjelpemidler for voksne med funksjonsnedsettelse over 26 år. For å unngå at ordningen er tom for penger i starten av året, støtter vi tiltaket om at midlene omgjøres til en overslagsbevilgning og blir en del av NAVs ordinære hjelpemiddelsentral.

Holdningskampanje

Vi støtter følgende tiltak:

- *Det igangsettes en informasjons- og holdningskampanje som retter oppmerksomhet mot funksjonshindredenes utfordringer i samfunnet i dag. Målet må være å skape en allmenn aksept for å sikre rettigheter for denne gruppen som for andre.*